

Spomini ob pogorišču

Okrešelj

Franci Horvat

Stal sem pred pogoriščem Frischaufovega doma na Okrešlju in nisem mogel fotografirati podobe, ki je bila pred mano.¹ Priljubljena planinska postojanka, meni zelo draga, je kazala zelo klavarno sliko. Ožgani zidovi, kupi zvite pločevine in opeke so ležali po tleh, prekriti z nekaj centimetri snega. Od lončene peči se je še vedno malce kadilo, čeprav je od požara minilo že dober teden dni in je med tem časom deževalo in snežilo. Imel sem občutek, da se bo iz pepela dvignila nova kočica, kot se dvigne Feniks, ptič iz egipčanske mitologije. Toda nič takega se ni zgodilo.

Moji spomini so zaplavali v preteklost. Če se prav spomnim, sem bil prvič na Okrešlju leta 1960 s starši. V spominu so mi ostali samo graničarji, ki so bili pred pastirsko kočico, kjer je danes kočica Gorske reševalne službe (Čajzovo zavetišče). Moji nadaljnji obiski so se vrstili precej pogosto, saj smo s starši večkrat dopustovali v Cinkarniškem domu v Logarski dolini. Na enem izmed izletov na Okrešelj mi je mama pokazala mesto, kjer je utrgala planiko in ob tem skoraj izgubila življenje.

Ko sem začel sam zahajati v gore, je Okrešelj postal moj drugi dom. V petek popoldne sem se v Celju usedel na avtobus, ki je peljal do parkirišča pod slapom Rinka (takrat smo to parkirišče imenovali Pri Ančki), in se vračal se v nedeljo zvečer z avtobusom, ki je

peljal v Zagreb. V tistem času je bil oskrbnik Avgust Tajhmajster, "Lulek", kot so ga klicali nekateri planinci, doma iz Rimskih Toplic. Bil je pravi posebnik, kajti znal je – predvsem tujcem – priskrbeti sveže postrvi, kar je nanje naredilo izjemen vtis, in to kljub visoki ceni. Mislim, da se danes malo planinskih postojank lahko pohvali s takšnim jedilnikom.

Že takrat sem rad raziskoval brezpotja in skrite kotičke, od koder sem imel lepe razglede. Pogosto je bilo treba malce poplezati, zato sem se leta 1976 vpisal v alpinistično šolo v Celju. Že drugi alpinistični vzpon sem opravil v Pustni smeri Mrzle gore. Tisto leto sem zbral kar trideset vzponov, od tega polovico nad Okrešljem. Tudi naslednje leto sem bil kar priden, saj sem do maja nanizal petindvajset smeri različnih

¹ Avtor je bil na Okrešlju 14. novembra 2019.

*Pogoreli Frischaufov dom na Okrešlju
Foto: Franci Horvat*

Eva Bravar

težavnostnih stopenj. Počutil sem se res odlično in domišljal sem si, da zmorem vse, toda resničnost je bila drugačna. Z Jožetom Bornškom sva se 22. maja 1977 namenila v Frančkovo Direktno smer v Mrzli gori, ki bi bila lahko zame usodna. Toda razplet je bil drugačen, poučen opomin, ki mi je popolnoma spremenil življenje. Padec je bil dolg sedemdeset metrov, povzročil je zlom stegenice in gleznja. Reševanje je bilo kar zahtevno, v dolino so me peljali s tovorno žičnico, imenovano "Okrešelj express". Upam, da je bila ta vožnja prva, zadnja in edina. Sledila je skoraj enoletna rehabilitacija, toda že 15. julija 1978 sem ponovno plezal nad Okrešljem, za spremembo v Turski gori. Že za časa okrevanja sem se sklenil Mrzli gori "maščevati" z njenim "razdevičenjem". Že dolgo sem opazoval škrapljaste plošče v levem delu njene južne stene in z Matejem Baničem sva 6. junija 1982 v njej preplezala prvenstveno smer z imenom Gamsove plate. V ta predel sem se nato z različnimi soplezalci pogosto vračal in preplezal lepo število prvenstvenih smeri. Zadnja smer se imenuje Timšel in je bila preplezana lani. Spada med najtežje v tako imenovanih Frenkovih ploščah.¹ Med moje najzahtevnejše prvenstvene vzpone spada Ledenka, leta 1991, ki je ravno tako nad Okrešljem (grapa med Štajersko in Koroško Rinko). Takrat smo s Frančkom in Andrejo Knez ter Jocem Razpotnikom v štirinajstih urah preplezali zelo zahtevno smer. Kljub izjemnim naporom so ostali prekrasni spomini, ki me bodo spremljali vse življenje.

Omeniti moram, da mi Okrešelj ni poznan samo po alpinističnih smereh, temveč tudi po brezpotjih. V letih 2016/17 sem prehodil "svojo" Grintovo pot, ki vodi čez Okrešelj in mimo Frenkovih plošč.

Med zanimivejše prigode na Okrešlju zagotovo spada obisk mrkih pogrebcev, ki so se namenili na Frischaufov dom. Očitno jim je gorski zrak izjemno ustrežal, saj so se zelo sprostiti. Popili so kakšen kozarec več, kot bi bilo treba, in očitno hitro pozabili na pokojnika, saj so se veselili ter pili do mraka. Ni mi ravno jasno, kako so se vrnili v dolino ...

Še vedno sem stal pred pogorelo kočjo kot pred odprtim grobom. Spomini so me tako prevzeli, da sem nekaj časa nepremično stal in gledal v pogorišče. Začelo je rahlo pihati in za Rinkami se je pojavila megla. Na hitro sem napravil nekaj posnetkov, čeprav sem bil popolnoma razdvojen. Mogoče se sploh še ne zavedamo dobro, kakšno katastrofo to pomeni za Planinsko društvo Celje Matica, saj je pred dvema letoma pogorela njegova kočja na Korošici. Zdi se, kot da je nekdo priklical prekletstvo nad te konce, saj je bil novembra 2012 na Okrešlju še en požar, takrat je svojo kočjo izgubila celjska gorska reševalna služba. Običajno je tako, da ko ima hudič mlade, nima enega, temveč več. Samo upamo lahko, da so se požari na planinskih postojankah končali. ◉

¹ Prispevek o plezanju in predstavitev smeri v Frenkovih ploščah lahko najdete v oktobrskem *Planinskem vestniku* iz leta 2018.

Z vetrom v laseh

Čez Rab

Neposredno nasproti trajektnega pristanišča v Mišnjaku se v kamnito puščavo zajeda nekaj, kar je podobno kolovozu. Po nekaj metrih zagledam prvo markacijo in z odločnimi koraki stopim pustolovščini naproti. Rdeče obkrožene bele pike prvič izgubim že po nekaj minutah. A kaj mi mar. Svet je pregleden, zato nadaljujem po občutku in še pred zalivom po imenu Mag jih spet najdem. Do tod so še tiste redke, v kršju rastoče in z burjo boreče se rastline izginile. Nikjer žive duše. Vzpenjam se ob strmi jugovzhodni obali in premišlujem o življenju kamnov, o njihovem sobivanju s silami morja, vetrov in sonca. Lépo je njihovo bivanje, vznemirljiva njihova groba "koža". Vsak zase in vsi skupaj ustvarjajo občutek večnosti. Ničesar mehkega ni v njih, a vsa njihova bit te vsrkava.

Najbrž sem se preveč prepuščala takšnim in podobnim razmišljanjem, saj sem prav kmalu ugotovila, da je markirani svet vnovič izginil. Ostala je kamnita puščava in me kar sama vodila malo levo, malo desno, povečini pa naravnost proti vzpetinam, ki so se z mojega zornega kota zdele najvišje. Tako sem iskala pot, pravzaprav sem iskala sebe, kakšno uro in pol, ko sem se spet (z)našla "pri Knafeljcu". Že pri naslednjem sem, kot bi ustrelil, odskočila v levo. Plazilec železno svetlikajoče se sive barve je "poletel" z višje skale, se v zraku nekajkrat prekucnil in ne ravno estetsko pristal zvijajoč se proti luknji malce več kot meter vstran. Bržčas se me nestrupena kača (po zagotovitvi domačinov strupenjač na otoku ni) ni nič manj ustrašila kot jaz nje. Nekaj močnejših udarcev srca me je še hitreje pognalo navzgor, Srednjaku naproti. Z njegovega temena so enkratni razgledi na vse strani neba. Povsod si